

Lieta Nr.A420686411

SKA – 80/2015

S P R I E D U M S

Rīgā 2015.gada 5.martā

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesnese I.Skultāne

tiesnese D.Mita

tiesnese L.Slica

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta sakarā ar /pers. A/ pieteikumu par Valsts robežsardzes Daugavpils pārvaldes priekšnieka 2011.gada 22.novembra lēmuma Nr.23 atzīšanu par prettiesisku un labvēlīga administratīvā akta izdošanu, sakarā ar Valsts robežsardzes Daugavpils pārvaldes kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 4.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2011.gada 17.oktobrī pieteicējs /pers. A/ vērsās Valsts robežsardzes Daugavpils pārvaldē (turpmāk – Robežsardze) ar iesniegumu par terminētas caurlaides saņemšanu medībām pierobežas joslā laikā no 2011.gada 25.oktobra līdz 2012.gada 25.oktobrim.

Robežsardze atteica minētās caurlaides izsniegšanu, lēmumu pamatojot ar Latvijas Republikas valsts robežas likuma (turpmāk – Robežas likums) 18.panta piektās daļas 1.punktu un apstākli, ka robežapsardzības nodaļā ir ieviesta pastiprināta valsts robežas uzraudzība. Administratīvais process iestādē noslēdzās ar Robežsardzes 2011.gada 22.novembra lēmumu Nr.23 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums).

Pieteicējs vērsās tiesā ar pieteikumu, lūdzot pārsūdzēto lēmumu atzīt par prettiesisku, kā arī uzdot Robežsardzei izdot prasīto caurlaidi. Tiesvedības gaitā pieteicējs atteicās no prasījuma par caurlaides izsniegšanu.

[2] Izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, Administratīvā apgabaltiesa ar 2014.gada 4.aprīļa spriedumu atzina pārsūdzēto lēmumu par prettiesisku, kā arī izbeidza tiesvedību daļā par prasījumu izdot labvēlīgu administratīvo aktu.

Apgabaltiesas spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Tā kā pieteicējs atteicies no prasījuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesvedība šajā daļā izbeidzama atbilstoši Administratīvā procesa likuma 282.panta 4.punktam.

[2.2] Ministru kabineta 2003.gada 23.decembra noteikumu Nr.760 „Medību noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.760) 14.^{1}punkts noteica, ka Valsts robežsardzes struktūrvienība aizliedz rīkot medības medību iecirknī vai tā daļā, kas atrodas pierobežas joslā, ja attiecīgajā pierobežas joslas teritorijā ir noteikta pastiprināta robežkontrole. Tātad Robežsardzei bija tiesības pilnīgi aizliegt medības pierobežas joslā, ja bija noteikta pastiprināta robežkontrole. Konkrētajā gadījumā lēmums par pilnīgu medību aizliegšanu pierobežas joslas attiecīgajās teritorijās nebija pieņemts.

Līdz ar to Robežsardzei bija pārsūdzētajā lēmumā jāietver pamatojums un lietderības apsvērumi, kāpēc pieteicējam atteikts izsniegt caurlaidi medībām pierobežas joslā.

[2.3] Pārsūdzētais lēmums pamatots ar to, ka Silenes robežapsardzības nodaļā ieviesta pastiprināta valsts robežas uzraudzība, un papildus norādīts, ka pieteicējs nav neviena mednieku kolektīva biedrs, līdz ar ko viņa iesniegumā norādītais mērķis – medības pierobežas joslā – neatbilst faktiskajiem apstākļiem. Divām citām personām caurlaides izsniegtas tāpēc, ka viņi ir mednieku kluba biedri.

No Medību likuma un noteikumiem Nr.760 izriet, ka Latvijā ir atļautas gan individuālas, gan kolektīvas medības. Tātad pieteicējam bija tiesības doties arī individuālajās medībās. Tādējādi no tā, ka pieteicējs nav mednieku kluba biedrs neizriet secinājums, ka caurlaides saņemšanas mērķis nav medīšana.

Pārsūdzētajā lēmumā nav apšaubīts tas, ka pieteicējs ir mednieks.

[2.4] Pārsūdzētajā lēmumā nav rodams pamatojums tam, kāpēc mednieku kluba biedriem netiek atteikts izdot caurlaidi medībām pierobežas joslā, bet attiecībā uz pieteicēju šāds aizliegums tiek piemērots. Līdz ar to Robežsardze nav ievērojusi vienlīdzības principu.

Ja pastiprinātas robežas uzraudzības laikā mednieku kluba biedriem caurlaides tiek izsniegtas, bet citām personām, kurām ir tiesības medīt individuāli, caurlaides netiek izsniegtas, nenorādot šāda lēmuma pieņemšanas lietderības apsvērumus, šāds atteikums nav uzskatāms par tiesisku.

[3] Par apgabaltiesas spriedumu pilnībā Robežsardze iesniedza kasācijas sūdzību, norādot turpmāk minētos apsvērumus.

[3.1] Tiesa nav piemērojusi Administratīvā procesa likuma 103.pantu, jo tiesa aplūkoja tiesisko un faktisko situāciju lietas izskatīšanas tiesā brīdī, nevis administratīvā akta izdošanas brīdī.

[3.2] Atbilstoši Robežas likuma 18.panta pirmajai daļai un Ministru kabineta 2010.gada 27.jūlija noteikumu Nr.673 „Noteikumi par kārtību, kādā Valsts robežsardze izsniedz un anulē speciālās caurlaides, un speciālo caurlaižu paraugiem" (turpmāk – noteikumi Nr.673) 3.1.3.apakšpunktam personai, kura vēlas saņemt caurlaidi, iesniegumā jānorāda, kādiem mērķiem tā nepieciešama. Pieteicējs bija norādījis, ka caurlaide nepieciešama medībām pierobežas joslā.

Atbilstoši pastāvošajai kārtībai visi mednieki, arī individuālie, un medību kolektīvi, kuri vēlas medīt pierobežas joslā, savu medību darbību saskaņo ar Robežsardzi. Pēc Robežsardzes rīcībā esošās informācijas, pieteicējs nebija biedrs nevienā mednieku klubā vai kolektīvā, kura līgumplatības atrodas Daugavpils novada pierobežas joslā, kā arī nebija pieteikts Robežsardzē kā individuāls mednieks vai viesmednieks.

Ņemot vērā pierobežas joslas noteikšanas mērķi – valsts robežas drošība – un pastiprinātas robežuzraudzības būtību, medniekiem, kuri nav pieteikušies Robežsardzes struktūrvienībās, tiek atteikts saņemt terminēto caurlaidi, kad lēmums par medību aizliegšanu pastiprinātas robežuzraudzības laikā pierobežas joslā nav pieņemts.

Ievērojot arī to, ka medības ir bīstams pasākums, kas apdraud ne tikai cilvēku dzīvību, bet medības pierobežas joslā apdraud arī valsts drošību, ietekmē starptautiskās attiecības, iesniegumi par caurlaižu piešķiršanu tiek pārbaudīti ar īpašu rūpību atbilstoši tajā norādītajam mērķim. Ja tiek konstatēts, ka faktiskie apstākļi neatbilst iesniegumā norādītajam mērķim, caurlaide personai netiek izsniegta.

Pieteicējs Robežsardzei neiesniedza dokumentus, ka viņš ir mednieks, ka viņam ir ierocis medībām. Tikai tiesas sēdē pieteicējs iesniedz mednieku kluba ielūgumu uz medībām 2011. un 2012.gadā.

[3.3] Tiesa nepamatoti lietā piemēroja Administratīvā procesa likuma 6.pantu, jo pieteicējs neatradās vienādos faktiskajos un tiesiskajos apstākļos ar tām divām personām, kurām caurlaides tika izsniegtas un kuri bija mednieku kluba biedri.

[4] Pieteicējs paskaidrojumā par kasācijas sūdzību paudis viedokli, ka tā ir nepamatota.

Motīvu daļa

[5] Kasācijas sūdzībā norādīts, ka tiek pārsūdzēts apgabaltiesas spriedums pilnībā, kā arī lūgts minēto spriedumu atcelt pilnībā. No minētā secināms, ka kasators pārsūdzējis arī spriedumā ietverto lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietas daļā. Taču kasācijas sūdzība neietver nevienu argumentu, kāpēc apgabaltiesas nolēmums par tiesvedības izbeigšanu būtu nepamatots. Līdz ar to Augstākajai tiesai nav iespējams pārbaudīt kasācijas sūdzības pamatotību sprieduma daļā par tiesvedības izbeigšanu.

Tiesvedība izbeigta daļā, jo pieteicējs atteicies no prasījuma daļā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Administratīvā procesa likuma 145.panta otrās daļas 1.punkts noteic, ka tās ir pieteicēja tiesības atteikties pilnīgi vai daļēji no pieteikumā ietvertā prasījuma. Savukārt minētā likuma 282.panta 4.punkts noteic, ka tiesa izbeidz tiesvedību lietā, ja pieteicējs atteicies no pieteikuma.

Kā redzams no lietas materiāliem, pieteicēja iesniegumu tiesai, kurā viņš paziņo par atteikšanos no pieteikuma daļā par caurlaides izsniegšanu, tiesa ir nosūtījusi Robežsardzei (*sk. lietas 109.-112.lpp.*), taču Robežsardze tiesai nav sniegusi viedokli, iebildumus par tiesvedības izbeigšanu šajā lietas daļā.

Ievērojot minēto, Augstākā tiesa atzīst, ka tiesvedība lietas daļā izbeigta pamatoti.

[6] Nav pamatots kasācijas sūdzības arguments, ka tiesa nav piemērojusi Administratīvā procesa likuma 103.pantu.

Apgabaltiesa ir vērtējusi prasījumu par pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu un no sprieduma argumentiem izriet, ka tiesa ir vērtējusi tikai tos tiesiskos un faktiskos apstākļus, kas pastāvēja pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī, un šā lēmuma pamatojumu.

[7] Robežas likuma 18.panta piektās daļas 1.punkts noteic, ka Valsts robežsardzes amatpersona, kas ir tiesīga pieņemt lēmumu par speciālās caurlaides izsniegšanu, ir tiesīga arī atteikt terminētās caurlaides izsniegšanu, ja attiecīgajā pierobežas joslā ir noteikta pastiprināta robežkontrole. No minētās tiesību normas neizriet, ka gadījumā, ja pierobežas joslā ir noteikta pastiprināta robežkontrole, iestādei būtu jāizdod obligātais administratīvais akts par atteikumu izsniegt caurlaidi. Tādējādi, atsakot caurlaides izsniegšanu pieteicējam, Robežsardzei bija jāizdara lietderības apsvērumi.

[8] No kasācijas sūdzībā minētā un pārsūdzētā lēmuma secināms, ka caurlaides izsniegšana pieteicējam atteikta tāpēc, ka pēc Robežsardzes rīcībā esošās informācijas pieteicējs nav tāda mednieku kolektīva biedrs, kura medību līgumplatības atrodas Daugavpils novada pierobežas joslā, kā arī pieteicējs nav iesniedzis dokumentus, kas apliecina, ka viņš ir mednieks, un atbilstoši pastāvošajai kārtībai nav arī pieteikts Robežsardzē kā individuāls mednieks vai viesmednieks.

[9] Kā pareizi konstatējusi apgabaltiesa, Medību likums atļauj medīt gan individuāli, gan mednieku kolektīvu ietvaros.

No tiesību normām neizriet, ka katram medniekam būtu *jāpiesakās* Robežsardzē, kā to uzskata kasatore, vai *jāsaskaņo* medību veikšana pierobežas joslā ar Robežsardzi.

No tiesību normām izriet, ka vispirms ikviena persona, kas vēlas uzturēties pierobežas joslā, vēršas ar iesniegumu Robežsardzē par attiecīgas caurlaides izsniegšanu (Robežas likuma 18.pants un noteikumi Nr.673). Šāda caurlaide ir jāsaņem arī tām personām, kas vēlas pierobežas joslā medīt.

Savukārt, ja pierobežas joslā tiek organizētas medības, jāievēro medību organizēšanas kārtību reglamentējošās tiesību normas (Robežas likuma 16.panta ceturtā daļa). Šādu kārtību noteic Medību likums un uz tā pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi, tostarp noteikumi Nr.760, kas bija spēkā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā. Minēto noteikumu 8.^{1}punkts noteica, ka *vienu dienu pirms plānotajām medībām*, kuras notiks medību iecirknī pierobežas joslā, atbildīgā persona *informē* Valsts robežsardzes struktūrvienību. Savukārt atbilstoši šo noteikumu 14.^{1}punktam Valsts robežsardzes struktūrvienība aizliedz rīkot medības iecirknī pierobežas joslā, ja tās teritorijā ir noteikta pastiprināta robežkontrole, ārkārtas situācija, izņēmuma stāvoklis vai Valsts robežsardze rīko taktiskās mācības. Tātad no minētajām tiesību normām izriet, ka Valsts robežsardze *jāinformē par konkrētām medībām*, turklāt tikai dienu pirms tām, nevis, ka iepriekš būtu jāpiesaka mednieki.

Pierobežas joslā paredzētu medību *saskaņošanu ar Valsts robežsardzi* paredzēja tiesību normas, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.oktobrim, proti, Ministru kabineta 2002.gada 4.novembra noteikumu Nr.,499 „Latvijas Republikas pierobežas režīma un pierobežas joslas režīma noteikumi" 15.3.apakšpunkts.

[10] Noteikumu Nr.673 3.punkts noteica, ka, lai saņemtu terminētu caurlaidi, persona Valsts robežsardzes struktūrvienībā iesniedz iesniegumu, kurā citastarp *norāda* iemeslu, kādēļ personai nepieciešams uzturēties attiecīgajā pierobežas joslas teritorijā (3.1.3.apakšpunkts). Noteikumi neparedz, ka iesniegumam jāpievieno iemeslu apstiprinoši dokumenti. Arī iesnieguma veidlapa neparedz kādu dokumentu pievienošanu tam (*sk. lietas 54.-55.lpp.*).

Līdz ar to pieteicējs iesniegumā norādījis tās ziņas, kādas ir jāsniedz atbilstoši noteikumiem Nr.673.

Savukārt, ja Robežsardzei pamatota lēmuma pieņemšanai trūka informācija par pieteicēju un viņa norādīto iemeslu, lai uzturētos pierobežas joslā, tad to atbilstoši Administratīvā procesa likuma 59.pantam bija jāpieprasa pieteicējam iesniegt, piemēram, mednieka apliecību, medību šaujamieroča iegādes atļauju, dokumentus, kas apstiprina tiesības medīt Daugavpils novada pierobežas joslā, piemēram, ielūgumu medīt mednieku kolektīva līgumteritorijās. Šādas informācijas pieprasīšana un iegūšana no pieteicēja

pirms pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas ļautu secināt, ka pieteicēja iesniegumā par caurlaides piešķiršanu norādītais iemesls – medības –, lai uzturētos pierobežas joslā, atbilst faktiskajiem apstākļiem.

[11] Lietā netiek apšaubīts, ka tajā pašā laikā Robežsardze tiesiski izsniedza caurlaides diviem citiem medniekiem, jo viņi bija mednieku kluba biedri. Turklāt lietā nav gūti pierādījumi, ka Robežsardze, pamatojoties uz noteikumu Nr.760 14.^{1}punktu, ņemot vērā, ka konkrētajā pierobežas joslā bija noteikta pastiprināta robežuzraudzība, būtu aizliegusi rīkot kādas medības. Līdz ar to apgabaltiesa pamatoti ir vērtējusi, vai, atsakot caurlaidi pieteicējam, netika pārkāpts vienlīdzības princips.

Lai pareizi izvērtētu, vai vienlīdzības princips ir vai nav pārkāpts, vispirms ir jāizvēlas divas salīdzināmās situācijas, kuru kopējiem elementiem ir jābūt tādiem, kas pēc iespējas intensīvāk raksturotu abas situācijas. Augstākā tiesa atzīst, ka apgabaltiesa ir izvēlējusies atbilstošas salīdzināmās situācijas, proti, pieteicēju un tos divus medniekus, kuriem caurlaide tika izsniegta. Abos gadījumos kopējais elements ir *mednieki, kuri vēlas medīt pierobežas joslā*. Attieksme abos gadījumos ir bijusi atšķirīga, jo pieteicējam caurlaide liegta, abiem citiem medniekiem – izsniegta. Atšķirīgo attieksmi Robežsardze pamatojusi tikai ar to, ka mednieki, kuriem caurlaides izsniegtas, ir mednieku kluba biedri. Taču šāds pamatojums nav atzīstams par attaisnojamu, jo nav saskatāmi ne saprātīgi iemesli, ne leģitīms mērķis, kāpēc tikai pieteicējam caurlaide medībām liegta, jo neatkarīgi no tā, vai medībās piedalās mednieku kolektīva biedrs, vai individuāls mednieks, medības savu raksturu nezaudē un vienlīdz var apdraudēt valsts robežas drošību.

Ievērojot minēto, nav pamatots kasatores arguments, ka tiesa nepamatoti lietā piemērojusi Administratīvā procesa likuma 6.pantu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 1.punktu un 351.pantu, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments

nosprieda

Atstāt negrozītu Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 4.aprīļa spriedumu, bet Valsts robežsardzes Daugavpils pārvaldes

kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese	I.Skultāne
Tiesnese	D.Mita
Tiesnese	L.Slica